

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.034/2024/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Baracz Vilmos ügyvéd (cím) által képviselt I. rendű felperes neve (cím) I. rendű és II. rendű felperes neve (cím) II. rendű felpereseknek – a dr. Radnai András ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt folyamatban lévő perben az Egri Törvényszék 12.P.20.125/2022/53. számú ítélete ellen az alperes által 58. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja és az I. rendű felperes keresetét egészében elutasítja.

Mellőzi az alperes elsőfokú perkölségben marasztalását, és úgy rendelkezik, hogy a felek az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Az ítéletnek a pártfogó ügyvédi díj viseléséről rendelkezését akként változtatja meg, hogy az alperest képviselő pártfogó ügyvéd elsőfokú eljárásban felmerült díját, továbbá a másodfokú eljárásban felmerült díját 50 (ötven) százalék mértékben az I. rendű felperes, 50 (ötven) százalék mértékben az alperes köteles viselni.

Egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket – az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára – legkésőbb ezen ítélet meghozatalának keltétől számított 60 (hatvan) napon belül. Az illeték megfizetése során a Debreceni Ítéltábla megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Megállapítja, hogy 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes a 2019. év óta 'község neve' község polgármestere, a 2017-ben E.-ből beköltözött II. rendű felperes a képviselő-testület tagja; a közügyek iránt aktív érdeklődést mutató alperes a 2017. év óta él a településen.

[2] A 2021. évi önkormányzati beruházásokkal kapcsolatban az alperes a közösségi médiában több alkalommal is kifejtette álláspontját, így 2021. szeptemberét követően egy ízben 'profilnév' nevű profilhasználónak válaszolva a következő, az I. rendű felperesre vonatkozó közlést tett: „közlés1”

[3] 2021. november 23-án pedig egy önkormányzati ingatlanon végzett munkáról az alperes videófelvételt készített, amellyel összefüggésben szóbeli konfliktus alakult ki közte és az ott jelen lévő személyek, így a II. rendű felperes között és amelynek során az alperes a II. rendű felperesre utalva a „kijelentés” kijelentést tette.

[4] A felperesek a keresetükben – egyebek mellett – annak a megállapítását kérték, hogy az alperes az előzőekben írt, rájuk vonatkozó közléseivel megsértette az I. rendű felperes, illetve a II. rendű felperes nevesített személyiségi jogait. Kérték továbbá az alperes

eltiltását a további személyiségi jogsértéstől és kötelezését elégtétel adására, valamint a felperesek részére fejenként 1 000 000 forint sérelemdíj megfizetésére.

[5] Az alperes személyiségi jogsértés hiányára hivatkozással a kereset elutasítását kérte.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes 2021. szeptember 1. napját követően a saját Facebook profilján annak kommentelésével, hogy „közlés1” megsértette az I. rendű felperes becsületét, míg a 2021. november 23. napján 'község neve'-n, az 'utcanév' utca .. szám alatti ingatlanon megtett azon kijelentésével, hogy „kijelentés”, megsértette a II. rendű felperes becsületét és emberi méltóságát. Az alperest a további személyiségi jogsértéstől eltiltotta. Az elégtétel adás körében kötelezte az alperest, hogy az I., illetve a II. rendű felpereshez intézett magánlevélben fejezze ki sajnálatát az I., illetve a II. rendű felperes sérelmére elkövetett személyiségi jogsértésért. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül sérelemdíj jogcímén fizessen meg az I. rendű felperesnek 400 000 forintot és 2022. január 1. napjától járó törvényes késedelmi kamatát, a II. rendű felperesnek 300 000 forintot és 2021. január 1. napjától járó törvényes késedelmi kamatát. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a II. rendű felperesnek 42 000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az alperesi pártfogó ügyvéd díjának viselésére az I. és a II. rendű felperes köteles.

[7] Az ítélet indokolása szerint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy az alperes saját Facebook oldalán nyilvánosságra hozta vitathatatlanul az I. rendű felperesre vonatkozó azon bejegyzését, miszerint „közlés1”.

[8] Amennyiben az alperes azon sarkos politikai véleményét fogalmazta volna meg csupán ezzel, hogy az általa megismert önkormányzati beruházások a községben túlárazottak, úgy az még a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő alkotmányos alapjoga gyakorlásának a keretein belül maradt volna és indokolt lehetett volna ezen közléssel összefüggésben az I. rendű felperesi közéleti szereplő személyiségi jogvédelmének az ilyen módon történő korlátozása. Ezzel szemben a közlés egésze hordozta a releváns jogi tartalmat akként, hogy az alperes azon véleményét is megfogalmazta, hogy a többszörösen túlárazott beruházásokból az önkormányzat törvényes képviselője, az I. rendű felperes is részesül. Ez a vélemény viszont semmilyen ténytartalmat nem hordozott és alkalmas volt az I. rendű felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására, egyben kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánításnak is minősült. Ezzel a kijelentéssel ugyanis lényegében hivatali bűncselekmény elkövetésével hozta összefüggésbe az I. rendű felperest. Az öncélú véleménynyilvánítás alkotmányos védelme viszont indokolatlan és ezért a becsülethez fűződő személyiségi jog megsértésére objektíve alkalmas volt.

[9] Az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás alapján, különös tekintettel a perben meghallgatott tanú1 érdektelen tanú és tanú2 tanú vallomásaira, az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a II. rendű felperes eleget tett bizonyítási kötelezettségének annyiban, hogy 2021. november 23-án az alperes őt a „kijelentés” jelzővel illette. E ténymegállapítás kapcsán támaszkodott még a részben ugyancsak emiatt a cselekmény miatt az alperessel szemben indult és ilyen módon ide kapcsolódó büntetőeljárás során meghallgatott tanú3 és tanú4 tanúvallomásaira is.

[10] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a „kijelentés” jelző használata a véleménynyilvánítás kifejezőmódjában is indokolatlanul durván bántó és sértő módja volt és alkalmas volt a II. rendű felperesi közéleti szereplő társadalmi megítélésének a hátrányos befolyásolására is, hiszen csupán származása miatt illette őt igen durva és egyértelműen indokolatlanul bántó jelzőkkel. A kijelentés emellett pedig teljes mértékben öncélú is volt, hiszen a II. rendű felperesi közéleti szereplő önkormányzati pozíciójával még csak közvetetten sem volt összefüggésbe hozható, ekképpen alkalmas volt a II. rendű felperes

becsületének a megsértésére is. Mindezen túl az alperes ezen kijelentésének a megtételekor nem tanúsította a II. rendű felperessel összefüggésben azt a tőle minimálisan elvárható tiszteletet sem, amely pusztán emberi léte alapján a II. rendű felperest megillette, ezért a kijelentés megtételével a II. rendű felperesnek az emberi méltóságát is megsértette.

[11] Az ekként megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróság nem talált olyan további körülményt, amelynek az alapján további személyiségi jogsértésre következtetést tudott volna levonni.

[12] Az ítéletben meghatározott személyiségi jogsértésekkel összefüggésben az elsőfokú bíróság indokoltan találta a felróhatóságtól független szankciók alkalmazását, így az alperest a további személyiségi jogsértéstől eltiltotta és kötelezte őt elégtétel adására. Utóbbit azzal, hogy a jogsértés jellegére tekintettel nagyobb nyilvánosság biztosítása nem indokolt, a sajnálkozás magánlevélben kifejezése elégséges a sérelem orvoslására.

[13] Részben találta alaposnak a felperesek sérelemdíj iránti igényét. Kifejtette, hogy a felperesek vonatkozásában bekövetkezett immateriális hátrányok nem értékelhetők bagatell sérelemként, ezért arra alapítottnak nem volt indokolt a kereset teljes elutasítása a sérelemdíj vonatkozásában. Az I. rendű felperest érintően figyelembe vette, hogy a személyiségi jogsértés nem volt ismétlődő, a jogsértés súlya és a felróhatóság mértéke átlagosnak volt minősíthető. Kiemelte, hogy az alperes túllépte a szabad véleménynyilvánítás jogilag is megengedett határait, amikor megkérdőjelezve az I. rendű felperes emberi tisztességét, bűncselekmény elkövetésével hozta őt összefüggésbe, amely hátrányosan befolyásolhatja társadalmi megítélését. Figyelembe vette, hogy a II. rendű felperesnek két nevesített személyiségi jogát is megsértette és bár a pénzügyi kompenzáció során megtorló szempontok nem érvényesülhetnek, indokoltan találta alapul venni mind az egyedi, mind a generális prevenció érvényesülését is. Utóbbit oly módon, hogy az ítéleti rendelkezésnek a személyiségi jogsértéstől történő visszatartó hatása ne csak a peres felek vonatkozásában érvényesülhessen.

[14] Az elsőfokú eljárásban felmerült perköltség, illetve pártfogó ügyvédi díj viseléséről a peres felek pernyertessége-pervesztessége aránya szerint rendelkezett.

[15] Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen annak megváltoztatását, a kereset teljes egészében elutasítását, másodlagosan pedig mindkét felperes vonatkozásában a sérelemdíj mellőzését, illetve mérséklését.

[16] Az I. rendű felperest érintő megállapított személyiségi jogsértés vonatkozásában kiemelte, hogy az általa megfogalmazott bejegyzések mindegyike közéleti szereplők közéleti tevékenységével kapcsolatban fogalmazott meg kritikai észrevételeket, véleményt. Ez a magatartása pedig csupán a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása körében értékelhető. Az I. rendű felperes közéleti szereplőként a kommentben írt vélemények kapcsán tűrni volt köteles a nyilvános véleménynyilvánítás formájában megnyilvánuló személyiség elleni támadást, miután az alperes véleménynyilvánításhoz való joga erősebb az I. rendű felperes személyiségi jogánál. A kifogásolt közlés alkalmas volt arra – mint ahogy azt az elsőfokú ítélet egyébként helyesen meg is állapította –, hogy a helyi közéleti vitát előmozdítsa. A helyi közéletben pedig az abban résztvevők véleménynyilvánítása során megengedettek akár az értéktelen, akár a helytelen, akár az elvetendő megszólalások is, valamint az éles, túlzó megfogalmazások úgyszintén. Mindezt az értelmezést az elsőfokú bíróság is elfogadta, ennek ellenére az indokolás önmagának ellentmondva állapította meg, hogy a komment indokolatlanul bántó lett volna. Kiemelte, hogy a kifogásolt közlés tényállítást nem tartalmazott, kizárólag véleményt fogalmazott meg. Egyértelműen erre utalt a „gondolom” szófordulat alkalmazása.

[17] A fellebbezés a II. rendű felperes vonatkozásában megállapított személyiségi jogsértés tekintetében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást akként, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a hivatkozott közléseket bizonyítottnak kell tekinteni. Rámutatott arra, hogy a büntetőeljárásban a nyomozás megszüntetésére azért került sor, mert a nyomozó hatóság álláspontja szerint nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése. A felperesek a büntetőeljárásban nem jelentették be tanú1-et tanúként, holott nyilvánvalóan tudniuk kellett, hogy erre ő alkalmas lenne, ha egyébként az eseményeket tapasztalta. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság tanú1-et érdektelen tanúnak határozta meg, holott függőségi viszonyban áll az I. rendű felperessel. Téves és iratellenes volt az a ténymegállapítás, mely szerint tanú4 és tanú2 a helyszínen az események során jelen lett volna. Felhívta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette kellően figyelembe tanú1-nek, valamint a felpereseknek a nyilatkozataikban tetten érhető, részletesen hivatkozott ellentmondásokat.

[18] Mindezen túl a fellebbezés szerint a megállapított sérelemdíj összege mindkét felperes vonatkozásában túlzott mértékű. E körben kiemelte, hogy az ítélet nem foglalkozott a jogsértés sértettekre és környezetükre gyakorolt hatásával. Az a ténymegállapítás, hogy a nyilatkozat megingatta az I. rendű felperes iránti közbizalmat, pusztá feltételezés, a generális prevencióra történő elsőfokú hivatkozás pedig értelmezhetetlen.

[19] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérték. Kérték, hogy az ítéltábla tegye vizsgálat tárgyává a fellebbezési határidő betartását, azt, hogy az alperesi pártfogó ügyvéd kirendelése kiterjed-e a másodfokú eljárásban való képviselőre, továbbá, hogy az alperes milyen indokból kérte a tárgyalás tartását, mivel álláspontjuk szerint annak a jóhiszeműség követelményének kell megfelelnie, pusztán az elsőfokú eljárásban elhangzott álláspont megismétlése szükségtelen és pergazdaságossági tekintetben sem indokolt. Érdemben helyesnek találták az elsőfokú ítélet megállapításait, kiemelték, hogy a gyalázkodó, a felpereseket tisztességükben, közmegegyezés során eljáró tisztességükben megkérdőjelező alperesi állítások és felvetések nem esnek a törési kötelezettség kategóriájába. Számos bírósági döntés hivatkozásával rámutattak arra, hogy a szabad véleménynyilvánítás nem terjed ki a tudatosan valótlán tényállításokra és csúsztatásokra, a valós tények hamis színben való feltüntetésére. A közszereplő sem köteles eltérni tehát a személyére vonatkozó valótlán és sértő tényállításokat. A felperesek nem voltak kötelesek tenni azt sem, hogy tartalmát illetően az alperes őket korrupcióval, lopással, hivatali visszaélést megvalósító cselekményekkel hozta összefüggésbe, időben elhúzódva több alkalommal is a közösségi portálon tett bejegyzéseivel. Utaltak arra is, hogy egyébként az alperes az elsőfokú ítélet meghozatalát követően szintén jogsértő tartalmú közléseket tett közzé Facebook bejegyzés formájában.

[20] Az ítéltábla a fellebbezést a következők szerint részben találta alaposnak.

[21] Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása során a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése által rögzítettek szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között járt el, mivel az elsőfokú eljárásban nem talált a Pp. 379. és 380. §-ai szerint kötelező hatályon kívül helyezésre vezető okot, valamint a Pp. 381. §-a szerinti mérlegelhető hatályon kívül helyezési okot képező lényeges eljárási szabálysértést sem és eltérő anyagi pervezetést sem tartott indokoltnak.

[22] Az ítéltábla a fellebbezési ellenkérelem eljárásjogi vonatkozásai miatt mindenekelőtt vizsgálta az alperes fellebbezésének esetleges elkészttségét. Az elsőfokú bíróság ítéletét az alperes 2023. november 23. napján töltötte le, az alperes fellebbezése pedig az arra nyitva álló Pp. 365. § (6) bekezdése szerinti 15 napos határidőben, tehát annak megtartásával érkezett 2023. december 7-én az elsőfokú bíróságra. Következésképpen az elsőfokú bíróság helytállóan döntött a fellebbezés visszautasításának elmaradásáról és az iratok másodfokú bíróságra történő felterjesztéséről.

[23] Ugyancsak a fellebbezési ellenkérelem tartalma folytán és miatt vizsgálta az ítéltábla a pártfogó ügyvéd képviseleti jogának másodfokú eljárásra vonatkozó hatálya fennállását.

[24] A Pp. 68. § (3) bekezdése kimondja, hogy a per vitelére szóló meghatalmazás – külön kikötés hiányában – kiterjed továbbá a végrehajtási eljárásra, valamint az annak során azzal összefüggésben indított perre, a *perorvoslati eljárásokra*, valamint a peres pénznek vagy dolognak és az eljárási költségeknek az átvételére is.

[25] Az alperes pártfogó ügyvédjének meghatalmazása semmilyen korlátozást nem tartalmazott, így az a törvény erejénél fogva kiterjedt a másodfokú eljárásra is. Ennél fogva a felperesek ellenkérelmében tett e vonatkozású hivatkozása sem volt alapos.

[26] Ugyancsak a felperesek ellenkérelme folytán az ítéltábla vizsgálta az alperes tárgyalás tartása iránti kérelmének esetleges joggal való visszaélést megvalósító jellegét is, amely körben az alábbiakra mutat rá.

[27] A joggal való visszaélés fogalma, illetve intézménye közel 100 éve jelen van a magyar jogban, hiszen azt már az 1928. évi Magánjogi Törvényjavaslat is kifejezetten ilyen címszó alatt tartalmazta és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) szövegezésében szintén mindvégig ekként szabályozta. A jelenleg hatályos Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 1:5. §-a rendelkezik a joggal való visszaélés tilalmáról, melynek (1) bekezdése szerint a törvény tiltja a joggal való visszaélést.

[28] A joggal való visszaélés anyagi jogi fogalom, így valamely eljárási jog gyakorlása – amilyen a tárgyalás tartása iránti kérelem előterjesztéséhez fűződő eljárási jog is – nem valósíthatja meg az annak alapját képező tényeket és így nem is ütközhet az azzal szabályozott tilalomba. A tárgyalás tartása iránti kérelem a Pp. 376. §-ának rendelkezései között maradván a felek nem korlátozható alanyi eljárási jogosultsága, amely kérelemre a másodfokú bíróságnak – a Pp.-ben taglalt kivételektől eltekintve – a tárgyalást kötelező kitűznie. Mindebből az ítéltábla álláspontja szerint pedig nyilvánvalóan következik, hogy a tárgyalás tartása iránti kérelem előterjesztéséhez fűződő eljárási jog fogalmilag kizárt, hogy visszaélésszerűen gyakorolható legyen, így a felperesek ez irányú ellenkérelme ugyancsak nem volt figyelembe vehető.

[29] Ezt meghaladóan a fellebbezés érdemére nézve a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között az ítéltáblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az I. rendű felperesre nézve tett azon kijelentés, hogy „közlés I”, valamint a II. rendű alperesre vonatkozó azon kijelentés, miszerint „kijelentés” megsértette-e az I., illetve a II. rendű felperes becsülethez, illetve jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

[30] Egyetértett az ítéltábla a fellebbezéssel annyiban, hogy az I. rendű felperes vonatkozásában tett alperesi kijelentés a személyiségi jogot nem sértette meg.

[31] A Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdése személyiségi jogokat általános védelem alá helyezi, amikor úgy rendelkezik, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvényi és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse és hogy abban őt senki ne gátolja. A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése értelmében pedig a személyiségi jogok alapját, az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

[32] A Ptk. 2:43. § d) pontja a nevesített személyiségi jogok között határozza meg a becsülethez és a jóhírnévhez való jogot; az előbbi megsértését jelenti a Ptk. 2:45. § (1) bekezdése szerint különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás; míg az utóbbi megsértését jelenti a jogszabályhely (2) bekezdése szerint, ha valaki más személyre

vonatkozó és e személyt sértő valótlan tényt állít vagy híresztel vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

[33] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság egyébként fellebbezéssel nem érintett módon, de helyesen közelítette meg a fellebbezéssel vitássá tett kijelentések kapcsán keletkezett jogvitát is akkor, amikor mindenekelőtt a verbálisan, illetve elektronikusan írásban tett megnyilvánulások alanyait, azaz azokat, akikre vonatkoztak, minősítette a közéleti szerepvállalásuk szempontjából.

[34] A Ptk. 2:44. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja, azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

[35] Azt tehát az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperesek mindketten közéleti szereplőnek minősülnek és ezért a jogszabály által szabályozott módon a közügyek szabad megvitatásának, illetve ennek biztosítása érdekében alkotmányos kötelezettségük a nem közéleti szereplőként meghaladó tűrési kötelezettség. Azt pedig ugyancsak helytállóan szögezte le az elsőfokú ítélet, hogy a vélemény kinyilvánításának, illetve a tényállítások meg-tételének szabadsága a szólás és sajtószabadság legbelsőbb köréhez tartozik [7/2014. (III.7.) AB határozat] és azt is, hogy az ilyen szabadság érvényesülésének azonban csak akkor van helye, ha a véleménynyilvánítás vagy tényállítás a közügyekkel függ össze. Az Alkotmány-bíróság ugyanezen határozatában (57. pont) mutatott rá arra, hogy a politikai vélemény fókuszában elsősorban maguk a közügyek és nem pedig a közszereplők állnak, így a közügyekre vonatkozó megszólalások élveznek fokozott védelmet és csak az ilyen megszólalások esetén korlátozhatók az általuk érintett személyiségi jogok védelme.

[36] Nem értett egyet azonban az ítéltábla az elsőfokú bíróság azon következtetésével, hogy az I. rendű felperes vonatkozásában tett közlést tényállításként értékelte.

[37] A bírói gyakorlatban kialakult bizonyíthatósági teszt alapján, amely szerint, ha valaki valamely személyt érintő közlést tesz, amelynek valósága vagy valótlansága bizonyítható: tényállítás; amelynek valóságtartalma nem bizonyítható: vélemény – az alperes által elmondottak véleménynek minősíthetők. A tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása során a közléseket a maguk egészében kell vizsgálni, egymással összetartozói részeit összefüggéseiben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is; azt kell vizsgálni, hogy az adott szöveg egésze és annak belső összefüggései alapján milyen tartalmat kell tulajdonítani a sérelmezett kitételeknek (PK.12. számú állásfoglalás, BDT2005.1277, Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.746/2010/2.).

[38] Az alperes által az I. rendű felperesre írásban tett kijelentés azonban nem tartalmazott tényállítást. Teljesen egyértelműen erre enged következtetni a „gondolom” kifejezés használata. A szövegkörnyezetben való tartalmi értelmezés alapján az a következtetés a helyes, hogy ezzel a közléssel az alperes kritika tárgyává tette a 2021. évi önkormányzati beruházásokat és ennek során fogalmazta meg azt a véleményét, hogy feltételezése szerint azok lebonyolítása az I. rendű felperesre nézve is nem konkretizálható előnyökkel járhat. A megfogalmazás azonban nem tartalmazott olyan tényeket, amelyekkel kapcsolatban a siker akár lehetősége nélkül sor kerülhetne a valóság bizonyítására, tekintettel arra, hogy ebben a kijelentésben nincsenek bizonyítás tárgyává tehető történések, cselekvések. Mindezek alapján a közlés az alperes – kétségtelenül határozott – kritikai megnyilvánulásának, véleményének tekinthető.

[39] Az előzőek miatt a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésében taglalt jóhírnév-sértés nem merülhetett fel, hiszen a jogszabály annak alkalmazhatóságát kizárólag a valótlan tényállításra vagy a valós tény hamis színben való feltüntetésére engedi alkalmazni, így az inkriminált megnyilvánulást kizárólag véleménynyilvánításként és emiatt a Ptk. 2:45. § (1) bekezdése szerinti becsülethez fűződő jog megsértéseként kezelve, ilyen módon megítélve lehetett elbírálni. Az Alkotmánybíróság a már felhívott 7/2014. (III.7.) AB határozatában (4. pont) kimondta, hogy a közügyek vitájában tett véleménynyilvánítások fokozott védelmére, ezzel összefüggésben pedig a közéleti szereplők tágabb bírálhatóságára vonatkozó alkotmányjogi érvek a fejlett demokráciák közösen vallott tételei. Ugyanez az AB határozat 49. pontja pedig azt fogalmazta meg, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletreméltó vagy elvetendő.

[40] Helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság – [143]-[144] pont –, hogy a közéletben szereplőkkel szembeni véleménynyilvánítások során megengedettek az értéktelen vagy akár helytelen, sőt elvetendő megszólalások is és ekként nem jogsértő a túlzó megfogalmazás sem. A kifogásolt közlés alkalmas volt arra, hogy a helyi közéleti vitát előmozdítsa. Az alperes vélemény-nyilvánítása az I. rendű felperes közéleti szereplői státuszára figyelemmel a becsületet sem sértette, ebben az összefüggésben nem lehetett olyan kirívóan súlyosnak, lealacsonyítóan, indokolatlanul bántónak tekinteni, amely a türeli kötelezettség körén kívül esne.

[41] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet ebben a részében megváltoztatta és az I. rendű felperes keresetét egészében elutasította.

[42] Nem osztotta azonban a fellebbezést az ítéltábla a II. rendű felperest ért közlést érintően; ebben a vonatkozásban az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján, helytállóan állapította meg, a jogszabályi rendelkezéseket megfelelően hívta fel és a jogvita elbírálásához helytállóan alkalmazta, az ebből levezetett érdemi döntése is helyes, amelynek jogi érveit az ítéltábla minden részében osztotta.

[43] Az alperes a fellebbezésében megjelölte azt a jogszabálysértést, amelyre a fellebbezését alapította és azt a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésében határozta meg akkor, amikor állítása szerint az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást akként, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a hivatkozott közléseket bizonyítottnak kell tekinteni. Nem vitatta azonban azt, hogy ezek a közlések bizonyítottságuk esetén egyébként a becsülethez és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog megsértésére alkalmasak voltak, így ezt a Pp. 370. § (1) bekezdésében írt felülbírálati jogkör korlátaira tekintettel nem vizsgálta.

[44] A polgári perrendtartás a Pp. 263. § (1) bekezdése értelmében a szabad bizonyítási rendszeren alapul, amely a bizonyítékok megválasztásában, a bizonyítási indítványok teljesítésében és a bizonyítékok értékelésében is jelentkezik. A bizonyítékok szabad mérlegelése során a bíróság értékeli, hogy a felek tényállításait az általuk rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alá-támasztották-e vagy sem. A bíróság által megállapított tényállás akkor felel meg az eljárásjogi szabályoknak, ha összhangban áll a periratokkal, logikus, okszerű és helyes következtetéseken nyugszik, a bíróság pedig a döntése indoklásában számot ad arról, hogy miért fogadta el vagy vetette el a rendelkezésre álló bizonyítékokat. Az elsőfokú ítélet az előző követelményeknek megfelelt, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével, annak indokairól számot adva, az eljárásjogi rendelkezésekkel összhangban foglalt állást úgy, hogy az alperes a II. rendű felperest érintő kijelentés

megtörténtét bizonyítani tudta. A bizonyítékok mérlegelése megfelelt az alapvető logikai szabályoknak, annak felülmérlegelésére az ítéltábla indokot nem talált.

[45] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységének okszerűtlenségére tett fellebbezési hivatkozásokat nem találta alaposnak. A nyomozó hatóság sem a nyomozás során, sem a nyomozást megszüntető határozatában nem állapította meg, hogy az inkriminált megjegyzést nem tette meg az alperes, csak azt, hogy nem bizonyítható bűncselekmény elkövetésének ténye. Az elsőfokú bírósági ténymegállapítást nem cáfolja és nem is teszi megalapozatlanná ezért, hogy a felperesek a büntetőeljárásban nem jelentették be tanú-ét tanúként, ennek ugyanis számos más oka is lehetett, mint az, hogy a nevezett személy nem volt szem-, illetve fültanúja a peresített eseménynek. Nincs jelentősége tanú4 és tanú2 vallomásainak sem a tényállás megállapítása kapcsán, ugyanis róluk még az elsőfokú bíróság sem állapította meg, hogy konkrétan azt a kijelentést hallották volna, amelyről tanú1 tanú az elsőfokú eljárásban vallomást tett és ami alapján megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az alperes „kijelentés” nevezte a II. rendű felperest. A hivatkozott másik két tanú más alkalmak során történt eseményekről nyilatkoztak, így a fellebbezés e vonatkozásban sem volt alapos. Az a körülmény pedig, hogy tanú1 tanú közmunkás volt a perbeli időszakban, a vallomását semmilyen okból nem teszi a tényállás megállapításához szükséges mértékben felhasználhatatlanná.

[46] Az ítéltábla álláspontja szerint tehát az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg, hogy a II. rendű felperesre nézve az alperes az ítéleti marasztalással érintett kijelentést tette és álláspontja szerint helytálló volt az abból levont jogkövetkeztetése is.

[47] Az utóbbi körben a sérelemdíj mértékét illetően előterjesztett fellebbezés kapcsán az ítéltábla rámutat arra, hogy maga a jogintézmény és annak jogalkotó által is szándékolt kompenzáló és magánjogi büntetés funkcióját a sérelemdíj összegének megállapításakor feltétlenül figyelembe kell venni. A sérelemdíj nem lehet jelképes összeg, annak konkrét mértéke meghatározásakor a jogsértés súlyára, esetleges ismétlődésére, a felróhatóság mértékére és a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatására kell figyelemmel lenni. A pénzbeli szankció mértéke a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésének szempontjai alapján minden esetben a bírói mérlegelésen alapul, amelynek során azonban az egyedi körülmények gondos és részletes mérlegelése mellett, a mértéktartás követelményének megfelelően, igazodni kell a jogalkalmazás kialakult gyakorlatához. Az alperes a megtett becsmérítő kijelentést teljesen nyilvánvalóan és így minden bizonyítást szükségtelenné tevő módon úgy és olyan tartalommal tette meg, hogy annak szándéka, illetve célzatossága egyértelműen a felperes becsületének a sértését hordozta magában, arra irányult. Az, hogy a II. rendű felperes R. földrajzi területéről származik, az alperes által tudott volt és ennek, valamint a II. rendű felperes magyarországi jelenlétének és közéleti szerepvállalásának az együttes összevetése egyértelműen arra utal, hogy az alperes szándéka a II. rendű felperes súlyos megsértése volt, ezzel pedig az elsőfokú bíróság által is helytállóan megállapított módon sértette a II. rendű felperes becsületéhez fűződő jogát. E vonatkozásban pedig az ítéltábla is úgy ítélte meg, hogy a cselekményének célzatossága és e cél törvénnyel össze nem egyeztethető tartalma már önmagában indokoltá teszi az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj alkalmazását és annak mértékét is.

[48] A személyiségi jogsértés megtörténte, súlyára és körülményeire tekintettel pedig helyesen alkalmazta az elsőfokú bíróság – a fellebbezésben ebben a tekintetben nem is vitatott – jogsértéstől eltiltás és elégtétel adására kötelezés jogkövetkezményeit.

[49] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az I. rendű felperest érintően megváltoztatta és a keresetet ebben a részben elutasította, míg a II. rendű felperest érintően, lényegében helyes indokai alapján, helybenhagyta.

[50] Az ítélet megváltoztatása következtében módosultak a pernyertességi arányok; összességében az ítéltábla a személyiségi jogsértés jogkövetkezményeinek érvényesítése és azok eredménytelensége alapján, figyelemmel arra is, hogy az I. rendű és a II. rendű felperes képviselőjét azonos jogi képviselő látta el, mind az első-, mind a másodfokú eljárásban is indokoltnak tartotta a Pp. 83. § (2) bekezdése második fordulatainak alkalmazását, így mellőzte az alperes elsőfokú perköltségben marasztalását, és úgy rendelkezett, hogy a felek az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

[51] A Pp. 101. § (3) bekezdése alapján – figyelemmel a Pp. 83. § (1) és 101. § (1) bekezdésére – megállapította az ítéltábla, hogy az alperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére a másodfokú perveszteségük szerint 50-50 % mértékben az I. rendű felperes és az alperes köteles.

[52] A másodfokú eljárásban a meg nem határozható pertárgyértékre figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontja alapján megállapított pertárgyérték után számított, az I. rendű felperest érintő fellebbezésre eső másodfokú eljárási illeték az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján 48 000 forint volt, amit a másodfokú eljárásban pervesztes I. rendű felperes tartozik viselni a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII.27.) IM rendelet 3. § (2) és (2a) bekezdés által meghatározottak szerint. A II. rendű felperest érintő fellebbezésre eső ugyancsak 48 000 forint eljárási illeték pedig a II. rendű felperes pernyertessége és alperes költségmentessége folytán az állam terhén marad, figyelemmel a Pp. 102. § (6) bekezdésére.

Debrecen, 2024. március 7.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Répássy Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró